

HPV elleni védőoltás az iskolában

2014 óta a hetedikes lányok és 2020 óta már a fiúk számára is igényelhető ingyenesen a 9 komponensű, HPV elleni védőoltás.

Az oltás önkéntes, térítésmentes és minden évben szeptember közepéig igényelhetik a szülők a 12. életévüket betöltött, 7. osztályos gyermekek számára a gyermek általános iskolájában, vagy gimnáziumában.¹

Az iskolai HPV oltással kapcsolatban tájékoztatást kaphat az iskolaorvostól, védőnőtől, házi gyermekorvostól és nőgyógyásztól is.

Az alábbi linken a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ oldalán bővebben informálódhat: [Lakossági tájékoztató \(gov.hu\)](http://lakossagi.tajekoztato.gov.hu)

Ki, mikor és hol igényelheti a védőoltást?²

A 12. életévüket betöltött, 7. osztályos fiú és lány gyermekek szülei szeptember közepéig igényelhetik az önkéntes, térítésmentes védőoltást a gyermek által látogatott általános iskolában vagy gimnáziumban.

HPV kisokos

A HPV a leggyakoribb szexuális úton terjedő fertőzés okozója, szinte mindenki találkozik az élete során humán papillóma vírussal.³ A HPV mindkét nemet érinti és az intim területek bőrének érintkezésekor is terjedhet, így nemi aktus sem feltétlenül szükséges a fertőzés kialakulásához.⁴ A fertőzés leggyakrabban tünetek nélkül zajlik. A szervezet általában magától megszabadul a fertőzéstől, de ha tartósan fennmarad, akkor nemi szervi szemölcsök, rosszindulatú daganatok alakulhatnak ki, mint pl. méhnyakrák, szeméremtest, a hüvely, a hímvessző, a garat és a végbélnyílás rosszindulatú daganatai.^{5*}

(*A HPV-oltások javallata nem terjed ki a fej-nyaki daganatos megbetegedések, valamint a hímvessző daganatainak megelőzésére.)

Évente hazánkban több ezer HPV okozta daganatos megbetegedést diagnosztizálnak, és sajnálatos módon 400-500 haláleset köthető pl. a méhnyakrákhoz.⁶

¹ https://www.antsz.hu/data/cms107585/VML_2023_NNK.pdf

² https://www.antsz.hu/data/cms107585/VML_2023_NNK.pdf

³ <https://www.cdc.gov/hpv/parents/about-hpv.html>

⁴ [https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/human-papillomavirus-\(hpv\)-and-cervical-cancer](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/human-papillomavirus-(hpv)-and-cervical-cancer)

⁵ Kásler M. A humán papillóma vírus okozta megbetegedések, megelőzésük lehetőségei és ennek népegészségügyi előnyei. Orvosi Hetilap Supplementum, 2012. december

⁶ Szentirmay Z et al. Orv Hetil. 2017; 158(31): 1213–1221.

Hogyan lehet védekezni a HPV ellen?

Szexuális önmegtartóztatással, monogám párkapcsolattal sokat tehet a HPV terjedése ellen. Óvszerrel csökkenthető a kockázat, de ez sem biztosít 100%-os védelmet, mert a bőr azon felületein is jelen lehet a HPV, melyet az óvszer nem takar le.⁷

Fontos a szűrővizsgálatok igénybevétele, mivel pl. a méhnyakrák rákmegelőző állapota időben felismerve kezelhető és elkerülhető a daganat kialakulása.

A HPV elleni védőoltások a leggyakoribb HPV-típusokkal és az általuk okozott egyes daganatos megbetegedések és nemi szervi szemölcsökkel szemben adhatnak védelmet.⁸

Mi az oltás működési mechanizmusa?

A HPV elleni védőoltás nem tartalmazza a teljes vírust (a vírus DNS-ét sem, ami a fertőzésért felelős), csak a vírus burkának egy darabját, melyet egy baktérium segítségével szintetizálnak.⁹ Az oltás hatására az immunrendszerünk a valódi vírus felbukkanásakor gyorsabban reagálhat, így a szervezetünk sikeresen veheti fel a harcot a fertőzéssel.

Milyen az oltás hatékonysága?

- A 9-komponensű védőoltás a 6, 11, 16, 18, 31, 33, 45, 52, 58-as HPV-típusok által okozott egyes daganatos betegségek és nemi szervi szemölcsök ellen nyújthat védelmet.
- Több mint 200 HPV-típust ismerünk, de ez a 9 típus felelős a nemi szervi szemölcsök és a HPV okozta daganatos betegségek döntő többségéért.¹⁰

A vizsgálatok alapján a 9-komponensű védőoltás várhatóan védelmet nyújt azon HPV-típusok ellen, amelyek megközelítőleg

- a méhnyakrák esetek 90%-át,
- a szeméremtesti daganatok 85-90%-át,
- a hüvely daganatainak 80-85%-át,
- a végbélnyílás daganatok 90-95%-át, valamint
- a nemi szervi szemölcsök 90%-át okozzák.¹¹

Miért oltunk pont ebben az életkorban?

Az oltás akkor a leghatékonyabb, ha a vírussal való első találkozás előtt kerül alkalmazásra.¹² Tekintettel arra, hogy a HPV elsősorban nemi úton terjed, így a szexuális élet megkezdése előtt érdemes beadni. A fiatalabb életkorban megkezdett oltás továbbá erőteljesebb immunválaszt produkál.¹³

⁷ <https://www.cdc.gov/std/hpv/stdfact-hpv.htm>

⁸ Weekly Epidemiological Record No 50, 2022, 97, 645–672

⁹ Weekly Epidemiological Record No 50, 2022, 97, 645–672

¹⁰ Weekly Epidemiological Record No 50, 2022, 97, 645–672

¹¹ https://www.ema.europa.eu/hu/documents/overview/gardasil-9-epar-summary-public_hu.pdf

¹² <https://www.acog.org/womens-health/faqs/hpv-vaccination>

¹³ St Sauver JL Prev Med 2016 Aug;89:327-333

Mik az oltás korlátai?¹⁴

- Az oltásnak a meglévő fertőzésre és a fennálló HPV okozta betegségekre nincsen hatása, nem tudja azt meggyógyítani.
- Hasonlóan a többi oltáshoz, a HPV elleni védőoltás sem nyújt mindenkinél 100%-os védelmet.
- Az oltás mellett is szükség van a rendszeres nőgyógyászati szűrésre.
- A HPV-vakcinák javallata nem terjed ki a fej-nyaki daganatos megbetegedések, valamint a hímvesztő daganatainak megelőzésére.

A HPV elleni oltás biztonságossága

2006-os megjelenésük óta több mint 500 millió HPV elleni védőoltást használtak fel világszerte. Örvendetes, hogy már 125 ország döntött amellett, hogy az oltást immunizációs program keretében alkalmazza, ezáltal szélesebb körben válhat elérhetővé ez a prevenció eszköz.¹⁵ A WHO folyamatosan monitorozza a HPV elleni védőoltások minőségét, biztonságosságát és hatékonyságát és az adatokat rendszeresen nyilvánosságra hozza. A WHO vakcinabiztonsággal foglalkozó bizottsága 2007 óta elemzi a HPV oltások biztonságosságát. A 2017-es jelentésükben a HPV-vakcinák biztonságosságát kiemelkedően jónak minősítették¹⁶, amit a legújabb, 2022-es riportjuk is megerősített.¹⁷

Milyen mellékhatások jelentkezhetnek oltás után?

Mint minden oltóanyag, így ez is okozhat mellékhatásokat, amelyek azonban nem mindenkinél jelentkeznek. Az oltás helyén duzzanat, viszketés, bőrpír és fájdalom alakulhat ki. Előfordulhat fejfájás, láz, szédülés, hányinger és fáradtság is.¹⁸ Súlyos mellékhatások (pl. túlérzékenységi reakció) ritkán fordulnak elő.¹⁹

Hogyan érhető el Magyarországon a HPV elleni oltás az iskolai program keretében?

A 12. életévüket betöltött, 7. osztályos lányok és fiúk iskolai oltási program keretében ingyenesen kaphatják meg az oltást. Az oltás önkéntes alapon történik a szülő/gondviselő döntése alapján.²⁰ Az oltási programból kimaradt lányok és fiúk, illetve a felnőtt férfiak és nők recept és térítés ellenében patikában válthatják ki az oltóanyagot.

¹⁴ https://www.ema.europa.eu/hu/documents/overview/gardasil-9-epar-summary-public_hu.pdf

¹⁵ Weekly Epidemiological Record No 50, 2022, 97, 645–672

¹⁶ <https://www.who.int/groups/global-advisory-committee-on-vaccine-safety/topics/human-papillomavirus-vaccines/safety>

¹⁷ Weekly Epidemiological Record No 50, 2022, 97, 645–672

¹⁸ https://www.ema.europa.eu/hu/documents/overview/gardasil-9-epar-summary-public_hu.pdf

¹⁹ Weekly Epidemiological Record No 50, 2022, 97, 645–672

²⁰ A Nemzeti Népegészségügyi Központ módszertani levele a 2023. évi védőoltásokról: https://www.antsz.hu/data/cms107585/VML_2023_NNK.pdf